

N:o 17.

Af grefve **Douglas**, om anslag till en utredning angående i Sverige förekommande malmer, stenkol och andra nyttiga mineralier.

Mer och mer gör sig inom våra industristater nödvändigheten gällande att utöfver den ifrån äldre tider bedrifna geologiskt vetenskapliga undersökningen af landets geologiska beskaffenhet företaga en sådan inventering af befintliga mineraltillgångar, att industrien däraf kan hafva direkt nytta, samt att äfven landets handelspolitik däraf kan vägledas.

Amerikas Förenta Stater torde i detta afseende hafva hunnit längst genom en intensiv undersökning och en årlig publikation af dess resultat, om än arbetet till följd af de ofantligt stora områden, som där ifrågakomma, långt ifrån är afslutadt.

I England hafva under de senaste årtiondena tvenne kungliga kommissioner varit i verksamhet för att undersöka kvantiteten af befintliga stenkolstillgångar.

I Tyskland diskuteras inom intresserade kretsar nu ifrigt den genom en inlaga till rikskanslern väckta frågan om en hela riket omfattande bergsekonomisk utredning (»Bergwirthschaftliche Aufnahme»). Och dess uppgift preciseras närmare så, att den skulle inom rikets olika geologiska områden anteckna och i siffror uppskatta ej blott mängden och värdet, utan äfven brytningsmöjligheterna af de ännu befintliga brytvärda fyndigheterna af kol, järn och andra malmer, salter och öfriga nyttiga mineralämnen.

Såsom supplement till denna publikation skulle upprättas en jämförande tablå öfver motsvarande förekomster i hela den öfriga världen.

Äfven i Sverige hafva försök gjorts att väcka statsmakternas uppmärksamhet på här föreliggande uppgift.

Så har Vermländska bergsmannaföreningen år 1898 till regeringen öfverlämnat en skrifvelse, i hvilken den under utförlig motivering söker utveckla en genom statens försorg verkställd utredning af Sveriges järnmalmförhållanden. Och i en motion af den 25 januari 1900 föreslog konsul Persson en skrifvelse till Kungl. Maj:t med anhållan om utredning, hvarest djupborrningar i Skåne lämpligen kunna företagas och om kostnaden härför.

Men dessa ansatser hafva hittills ej haft framgång. En utredning genom statens försorg af »järnmalmfrågan» synes dock mera än någonsin af behovet påkallad. Vål kan det för mångens uppfattning synas utgöra ett intrång i enskilda intressen att ifrågasätta ett fullständigt konstaterande af enskilda grufvors malmresurser, men då det gäller ett allmänt statsintresse torde man likväl kunna förutsätta, att såväl grufkartor som öfriga upplysningar beredvilligt komma att ställas till statens dispositon, synnerligast om desamma endast i allmänna drag offentliggöras. Hvad konsul Perssons motion angår, så torde här föreligga ett typiskt exempel för välmotiveradt statsinitiativ, då å ena sidan de värden, som kunna komma att upptäckas, kunna tänkas spela en roll i Sveriges statsekonomi, men det å andra sidan torde kunna anses, att just sådana borrningar som de här ifrågavarande näppeligen komma att företagas af enskilda på grund af deras stora kostnad, deras ovissa resultat samt på grund däraf att en del af de mineralier, hvilka möjligen kunna påträffas, såsom t. ex. kalialter, icke äro föremål för inmutning.

Då endast genom en allmän inventering af våra jordskatter en säker grund lägges för vår framtida handelspolitik i hvad den rörer dessa skatters tillgodogörande genom export,

då äfven den inhemska bruksdriften och mineralförädlingsindustrin icke kan stå på sundare grund än en fullständig kännedom om den befintliga tillgången af råvara,

då Sveriges geologiska undersökning icke ännu lämnar något svar på den för landets ekonomi så ytterst viktiga fråga, huruvida icke äfven inom andra delar af Skåne den stenkolsförande juraformationen förefinnes under kritformationen, samt huruvida man icke i den därunder liggande triasformationen kan påträffa salt- och kalilager,

får jag föreslå,

att Riksdagen ville ställa till Kungl. Maj:ts disposition en summa af 200,000 kronor till påbörjande af en omfattande, i siffror uttryckt och där så nödigt befinnes äfven genom djupborrningar verkställd ut-

redning angående mängden af i Sverige förekommande malmer, samt angående befintligheten af stenkol och andra nyttiga mineralier.

Stockholm den 24 januari 1907.

Douglas.

N:o 18.

Af herr **Bergström**, *angående skrifvelse till Konungen med begäran om utredning och förslag till åstadkommande för statens räkning af ett järnverk vid den blifvande inlandsbanan.*

Dagens lösen för hvarje parti, ja nästan för hvarje partimedlem är *nationell samling* för tillgodoseende af i synnerhet ekonomiska intressen, och dock torde knappast i någon tid meningarna varit mera delade, meningsbrytningarna mera skarpa och orubbligheten af tron på den egna meningens enda lyckliggörande verkan större. Jag vill ej inlåta mig på en analys af orsakerna till dessa motsägelser, utan endast konstatera den enorma tillgång på kraft och energi hos nationen, som nu härigenom förslösas och som i hufvudsak förslösas på att dela och förbruka de tillgångar, hvilka förfäders arbetsamhet, försakelser och omtankan lämnat oss i arf, i stället för att användas på att skapa nya tillgångar på sådant sätt och af sådan beskaffenhet, att de komma såväl den ena som den andra till godo utöfver den mer eller mindre berättigade arfsandelen.

Ser man förhållandena så, framställer sig själfmant den frågan, om det icke finnes någon verksamhet, neutral i förhållande till pågående strider och rådande intressen, på hvilken åtminstone någon del af dessa krafter kunde öfverflyttas, som skapade tillgångar gemensamma för na-